

VÝZVA K PŘEDLOŽENÍ FAKTICKÝCH PODKLADŮ PRO INICIATIVU (bez posouzení dopadů)

Tímto dokumentem mají být veřejnost a zúčastněné strany informovány o činnosti Komise, aby se k ní mohly vyjádřit a efektivně se podílet na konzultacích.

Uvítáme jejich názory na to, jak na problém nahlíží Komise, jejich připomínky k možným řešením, jakož i veškeré relevantní informace, kterými případně disponují.

NÁZEV INICIATIVY	Provádění mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM): pravidla pro metodiku výpočtu emisí obsažených ve zboží podléhajícím CBAM; pravidla pro úpravu certifikátů CBAM tak, aby odrážela přidělování bezplatných povolenek v rámci systému EU ETS; pravidla pro odpočet ceny uhlíku zaplacené ve třetí zemi
PŘÍSLUŠNÉ GŘ – ODPOVĚDNÉ(-Á) ODDĚLENÍ	Generální ředitelství pro daně a celní unii, oddělení C2 a C5
PRÁVĚPODOBNÝ DRUH INICIATIVY	Tři prováděcí nařízení Komise, kterými se stanoví zvláštní pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/956
PŘEDBĚŽNÝ HARMONOGRAM	4. čtvrtletí 2025
DALŠÍ INFORMACE	Návrh Komise na zjednodušení a posílení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích Rada a Parlament dosáhly dohody o zjednodušení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) – Consilium

Tento dokument slouží pouze k informačním účelům. Nepředjímá konečné rozhodnutí Komise o tom, zda tato iniciativa bude pokračovat, ani o jejím konečném obsahu. Všechny prvky iniciativy popsané v tomto dokumentu, včetně harmonogramu, se mohou změnit.

A. Politické souvislosti, vymezení problému a kontrola subsidiarity

Politické souvislosti

V rámci Zelené dohody pro Evropu zavedla EU v roce 2023 mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM). CBAM je nástrojem v oblasti klimatu, který má zabránit úniku uhlíku. K úniku uhlíku dochází, pokud průmysl EU kvůli uhlíkovým nákladům přesune výrobu do třetích zemí s méně přísnými emisními omezeními nebo pokud dovoz z těchto zemí nahradí rovnocenné výrobky s nižší intenzitou emisí skleníkových plynů v důsledku rozdílů v politice v oblasti změny klimatu. CBAM se v současné době vztahuje na cement, železo a ocel, hliník, hnojiva, elektřinu a vodík. Zajišťuje, aby se na dovoz vztahovaly stejné uhlíkové náklady jako na výrobu v EU v rámci systému EU pro obchodování s emisemi (EU ETS).

[Nařízení \(EU\) 2023/956](#) (dále jen „nařízení o CBAM“) stanoví řadu prováděcích aktů, které mají být přijaty a které objasňují a harmonizují klíčové technické aspekty CBAM, jako je výpočet obsažených emisí (článek 7), úpravy povinnosti CBAM zohledňující cenu uhlíku skutečně zaplacenou v zemi původu výrobku (článek 9) a odrážející přidělování bezplatných povolenek v rámci EU ETS v letech 2026–2034 (článek 31).

Tato iniciativa je v souladu se snahou Komise zjednodušit nařízení o CBAM a zvýšit jeho nákladovou efektivnost. Cílem Komise je rovněž poskytnout podnikům jasnost a právní jistotu, podpořit členské státy v jejich úsilí o provádění a zlepšit celkovou účinnost CBAM.

Problém, který má iniciativa řešit

Aby se zabránilo úniku uhlíku, je zásadní, aby se ustanovení CBAM uplatňovala ve všech členských státech jednotně a účinně. Za tímto účelem bude muset Komise přijmout několik prováděcích aktů, které uvedou ustanovení CBAM do praxe s cílem zajistit fungování tohoto mechanismu v jeho konečném režimu od 1. ledna 2026.

Cílem této výzvy k předložení faktických podkladů je objasnit klíčové technické aspekty CBAM a shromáždit relevantní podněty od zúčastněných stran. Bude účinným podkladem pro tři prováděcí akty, které má Komise přijmout před zahájením konečného režimu:

1. Prováděcí akt k metodice

Cílem této výzvy k předložení faktických podkladů je shromáždit další informace pro rozhodování založené na důkazech, které se týká zejména výzev souvisejících s metodikou výpočtu pro účely CBAM v konečném režimu, zejména:

Výpočet přímých obsažených emisí

Komise reviduje metodiku CBAM použitelnou během přechodného období (2023–2025) s cílem vyjasnit a zjednodušit její uplatňování, snížit administrativní zátěž a usnadnit použití skutečných emisí. Tato revize bude vycházet ze zkušeností získaných během přechodného období a ze zpětné vazby od zúčastněných stran a bude podkladem pro metodiku konečného režimu (od roku 2026), která bude upřesněna v prováděcím aktu o metodice. Cílem této výzvy k předložení faktických podkladů je shromáždit dodatečnou zpětnou vazbu, údaje a důkazy, které budou podkladem pro revizi metodiky výpočtu přímých emisí provedenou Komisí.

Stanovení obsažených emisí pro elektřinu

Nařízení o CBAM ukládá používat emisní faktory CO₂ jako standardní hodnoty pro elektřinu, a to výhradně na základě výrobních zdrojů na bázi fosilních paliv. Skutečné emise lze vykázat, pokud jsou splněny určité kumulativní podmínky. Zúčastněné strany vyjádřily obavy ohledně současných pravidel a v souvislosti s těmito otázkami byl zahájen samostatná [výzva k předložení faktických podkladů](#). V rámci stávajících zákonných limitů stanovených nařízením o CBAM budou v prováděcím aktu o metodice stanoveny podrobnosti výpočtu emisních faktorů pro konečný režim, důkazy, které musí být předloženy pro uplatnění skutečných emisí, a podmínky pro použití alternativních standardních hodnot.

Stanovení obsažených nepřímých emisí

Nepřímé emise jsou v současné době zahrnuty do působnosti CBAM pouze pro odvětví cementu a hnojiv. Úkolem Komise je určit nejvhodnější standardní hodnoty pro nepřímé emise s cílem zajistit environmentální integritu a zabránit úniku uhlíku a zároveň postupovat v souladu s kritérii stanovenými v nařízení o CBAM. Prováděcí akt o metodice navíc stanoví faktické podklady, které je třeba předložit pro uplatnění skutečných hodnot, a podmínky pro použití alternativních standardních hodnot.

Nastavení standardních hodnot

Standardní hodnoty pro jiné zboží než elektřinu jsou zamýšleny jako náhradní možnost v případě, že nejsou k dispozici údaje o skutečných emisích. Cílem prováděcího aktu o metodice je stanovit spravedlivý, transparentní a jednotný přístup ke standardním hodnotám a posílit zásadu, že skutečné emise by měly zůstat hlavním základem pro prohlášení CBAM.

2. Prováděcí akt o přidělování bezplatných povolenek

Podle směrnice o systému ETS se únik uhlíku řeší přidělováním bezplatných povolenek na základě konkrétních referenčních hodnot. Toto přidělování bude v letech 2026 až 2034 postupně ukončováno pro odvětví, na něž se vztahuje CBAM, a to souběžně s postupným zaváděním CBAM. Prováděcí akt o přidělování bezplatných povolenek, který má být přijat, stanoví pravidla pro výpočet úpravy pro přidělování bezplatných povolenek, která se použije jako sleva ze závazku v rámci CBAM, aby se zohlednil rozsah, v jakém jsou povolenky EU ETS přidělovány bezplatně. Cílem je zajistit, aby se zbožím vyrobeným v EU a ve třetích zemích bylo zacházeno stejně. Cílem této výzvy k předložení faktických podkladů je shromáždit dodatečné vysoce kvalitní důkazy, informace, údaje a zpětnou vazbu, které budou podkladem pro rozhodnutí Komise v klíčových oblastech, na něž se vztahuje prováděcí akt, zejména:

Metodika výpočtu obsaženého přidělování bezplatných povolenek

Přidělování bezplatných povolenek v rámci systému EU ETS je založeno na uplatňování referenčních hodnot specifických výrobků, jakož i náhradních referenčních hodnot a referenčních hodnot emisí z procesů stanovených pro každý příslušný výrobní proces. Prováděcí akt o přidělování bezplatných povolenek bude odrážet pravidla EU ETS pro přidělování bezplatných povolenek, která jsou uvedena v [nařízení Komise v přenesené pravomoci \(EU\) 2019/331](#).

Vývoj referenčních hodnot CBAM odvozených od referenčních hodnot EU ETS

Klíčovým aspektem metodiky je vypracování referenčních hodnot CBAM pro každé zboží, na které se vztahuje nařízení o CBAM. Tyto referenční hodnoty budou odvozeny z příslušných referenčních hodnot EU ETS, které se používají k určení přidělování bezplatných povolenek na trhu EU s uhlíkem. Klíčovým úkolem je spárovat referenční hodnoty systému EU ETS, které se vztahují na zařízení a konkrétní výrobní procesy, s jednotlivým zbožím podléhajícím CBAM. Přístup zvolený v prováděcím aktu o přidělování bezplatných povolenek by měl být

jednoduchý, aby se zabránilo nepřiměřené administrativní zátěži, a přesný, aby odrážel příslušné množství přidělených bezplatných povolenek u dováženého zboží.

3. Prováděcí akt o ceně uhlíku placené ve třetí zemi

Tento prováděcí akt umožní dovozcům z EU požádat o snížení počtu certifikátů CBAM, jež mají být vyřazeny, aby byla zohledněna cena uhlíku skutečně zaplacená ve třetí zemi za deklarované emise. Toho bude dosaženo stanovením pravidel pro převod ceny uhlíku zaplacené za soubor emisí v rámci systému snižování emisí uhlíku ve třetí zemi na odpovídající počet certifikátů CBAM. Tento převod by měl zahrnovat i **přepočet ceny zaplacené v cizí měně na eura**. Tato pravidla by měla určit **požadované doklady**, včetně příslušných slev nebo jiných forem náhrady, a stanovit jasná **pravidla způsobilosti pro třetí strany, které tyto důkazy osvědčují** (např. jejich kvalifikaci a podmínky pro zajištění jejich nezávislosti). Cílem této výzvy k předložení faktických podkladů je získat zpětnou vazbu, údaje a důkazy, které budou podkladem pro rozhodnutí Komise o otázkách uvedených v tomto odstavci.

Základ pro opatření na úrovni EU (právní základ a kontrola subsidiarity)

Právní základ

Na základě čl. 291 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) a v souladu s čl. 7 odst. 7, čl. 9 odst. 4 a čl. 31 odst. 2 nařízení (EU) 2023/956 je Komisi svěřena pravomoc přijímat prováděcí akty za pomoci výboru pro CBAM (ve smyslu článku 29 nařízení (EU) 2023/956).

Praktická potřeba opatření na úrovni EU

Tyto tři prováděcí akty mají zásadní význam pro zajištění fungování CBAM v jeho konečném režimu od 1. ledna 2026. Opatření na úrovni EU zajišťuje soudržnost, zabráňuje roztříštěnosti trhu a zajišťuje právní jasnost pro podniky i vnitrostátní orgány, čehož nelze účinně dosáhnout prostřednictvím jednotlivých vnitrostátních opatření.

B. Čeho má iniciativa dosáhnout a jakým způsobem

Pravděpodobné dopady

Hospodářské dopady: Iniciativa se dotkne dovozců v EU a výrobců zboží podléhajícího CBAM ze třetích zemí tím, že zavede revidovanou metodiku výpočtu emisí na základě zpětné vazby a poznatků získaných během přechodného období. Očekává se, že aktualizované podmínky pro používání skutečných hodnot budou více deklarantů motivovat k volbě této možnosti. Naopak upravená pravidla pro standardní hodnoty by řešila obavy třetích zemí a zároveň by poskytovala aktuálnější vstupy údajů a širší zeměpisnou působnost. Na úrovni EU tato iniciativa podporuje jednotný trh tím, že zajišťuje spravedlivou hospodářskou soutěž mezi výrobci v EU a mimo ni. Může také nepřímo ovlivnit spotřebitelské ceny v závislosti na promítnutí nákladů, zejména v energeticky náročných odvětvích. Iniciativa také dovozcům podléhajícím CBAM objasní, jakým způsobem lze u jejich prohlášení v rámci CBAM uplatnit nárok na odpočet ceny uhlíku, jakož i veškeré slevy vyplývající z úpravy obsaženého přidělování bezplatných povolenek. Tato iniciativa umožní deklarantům pro CBAM předvídat jejich očekávaný celkový finanční závazek v rámci CBAM po úpravě přidělů bezplatných povolenek a odečtení skutečně zaplacené ceny uhlíku. Iniciativa rovněž vyjasní, kdo a za jakých podmínek může jednat jako osoba osvědčující faktické podklady. Iniciativa stanoví faktické podklady, které budou muset provozovatelé zařízení vyrábějících zboží podléhající CBAM vyvážené do EU poskytnout deklarantům pro CBAM. Iniciativa bude založena na faktických podkladech o možném dopadu na třetí země a provozovatele zařízení ve třetích zemích.

Dopady na životní prostředí: Tato iniciativa přispívá k cílům politiky v oblasti klimatu tím, že posiluje úlohu CBAM při snižování úniku uhlíku a podpoře celosvětové dekarbonizace. Větším využíváním přesných údajů o emisích se zvyšuje environmentální vyváženost mechanismu a podporuje přechod na čistší technologie na úrovni průmyslového odvětví.

Dopad na zjednodušení a administrativní zátěž: Cílem iniciativy je snížit složitost podávání zpráv pro dovozce podléhající CBAM prostřednictvím jasnějších pravidel a lepšího sladění se stávajícími metodikami (např. mezinárodními systémy monitorování, vykazování a ověřování, standardy pro uhlíkovou stopu). Očekává se, že toto zjednodušení usnadní dodržování předpisů již připraveným provozovatelům, i když u menších podniků v zemích s omezenou datovou infrastrukturou může být stále nutné budovat kapacity.

Očekává se, že sociální dopady a dopady na základní práva budou omezené. Iniciativa však nepřímo podporuje dlouhodobé sociální cíle tím, že přispívá ke zmírňování změny klimatu, průmyslovým inovacím a ekologické transformaci.

Budoucí monitorování
Aby bylo možné dohlížet na pokrok této iniciativy během jejího provádění, budou výsledky monitorovány a posuzovány na základě informací obsažených v prohlášeních CBAM, která jsou v souladu s článkem 6 nařízení o CBAM ukládána do rejstříku CBAM (vykázané emise, zaplacená cena uhlíku, úprava odrážející přidělování bezplatných povolenek v rámci ETS). Monitorování se bude provádět průběžně, protože mezi zahájením iniciativy a měřením jejích účinků bude časová prodleva, neboť prohlášení CBAM se budou do rejstříku CBAM předkládat každoročně (za předchozí kalendářní rok) až od roku 2027.
Tato iniciativa nezavádí nové povinnosti v oblasti monitorování. Uvádí pouze pravidla nezbytná pro fungování CBAM v jeho konečném režimu od roku 2026. Kromě toho podle čl. 30 odst. 6 nařízení o CBAM bude Komise monitorovat fungování CBAM s cílem vyhodnotit dopady a případné úpravy jeho uplatňování. Před 1. lednem 2028 a poté každé dva roky předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování tohoto nařízení a fungování CBAM.
Monitorování tak bude sloužit jako podklad pro hodnocení, které má Komise provést před 1. lednem 2028, a bude použito pro tvorbu politiky založenou na důkazech prostřednictvím sledování pokroku při provádění cílů a úkolů CBAM a podávání zpráv o něm.
C. Zlepšování právní úpravy
Posouzení dopadů
Posouzení dopadů není nutné vzhledem k posouzení dopadů provedenému v roce 2021 (SWD/2021/643 final) a omezené technické oblasti působnosti těchto prováděcích aktů. Tyto akty zahrnují náklady/úspory omezeného rozsahu a jejich cílem je pouze zajistit jednotné podmínky pro provádění nařízení o CBAM v konečném režimu od 1. ledna 2026.
Konzultační strategie
Cílem této výzvy k předložení faktických podkladů je shromáždit názory všech zúčastněných stran na provádění CBAM. Doplňuje cílené konzultace se zúčastněnými stranami, které již proběhly v rámci probíhajících studií (o elektřině (jako zboží podléhajícímu CBAM) a o přímých a nepřímých emisích), a průběžné zapojování zúčastněných stran ze strany GR TAXUD. Tato výzva k předložení faktických podkladů bude zveřejněna na portálu „Podělte se o svůj názor“ a na internetových stránkách Komise věnovaných CBAM, a to po dobu čtyř týdnů. Příspěvky lze poskytovat v kterémkoli z 24 úředních jazyků EU. Všechny výsledky konzultací budou shrnuty v souhrnné zprávě, která bude včas zveřejněna.
Proč se konzultace koná?
Cílem konzultace je shromáždit názory všech zúčastněných stran na tři výše uvedené oblasti. Zúčastněné strany jsou rovněž vyzvány, aby poskytly zpětnou vazbu ohledně možných sociálních, ekonomických, environmentálních a administrativních dopadů. Komise zohlední příspěvky zúčastněných stran k této výzvě k předložení faktických podkladů v procesu přípravy příslušných prováděcích nařízení, která mají být přijata v souladu s články 7, 9 a 31 nařízení o CBAM.
Cílová skupina
Hlavními zúčastněnými stranami jsou: všechny podniky v EU a zúčastněné strany v partnerských zemích (mimo EU), na něž se vztahuje CBAM, vnitrostátní příslušné orgány členských států EU odpovědné za provádění CBAM a orgány třetích zemí (včetně celních orgánů), zejména ty, které přijaly nebo vyvíjejí nástroje pro stanovení ceny uhlíku. V souladu s cílem politiky Komise v oblasti zlepšování právní úpravy, kterým je rozvíjet iniciativy na základě nejlepších dostupných znalostí, vyzýváme rovněž vědecké výzkumné pracovníky, akademické organizace, odborné společnosti a vědecká sdružení s odbornými znalostmi v technických a politických oblastech souvisejících s touto iniciativou, aby předložili jakýkoliv relevantní zveřejněný i dosud nezveřejněný vědecký výzkum, analýzy a údaje.